

ගැවුම් වල බලපෑමට ලක් වූ ප්‍රදේශවල හඳුසි අවශ්‍යතා ව්‍යාපාතියේ - "බ්" සංරච්ඡය

1. මතය

මාගේ පරීක්ෂණයෙන් පෙනී යන අන්දමට සහ මට සපයන ලද උපරිම තොරතුරු සහ පැහැදිලි කිරීම් අනුව සහ මෙම වාර්තාවේ 3 ජේදයේ දක්වා ඇති කරුණු වලින් උද්ගත වන ගැලපීම් වලින් ඇති වන බලපෑම් හැර, මා දරන්නා වූ මතය වනුයේ ;

- (අ) 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ව්‍යාපාතිය විසින් නිසි ගිණුම් වාර්තා පවත්වා ඇති බව, 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට ව්‍යාපාතියේ ත්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ තත්ත්වය සතා හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුර්න් පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව මූලා ප්‍රකාශන පිළියෙළ කර ඇති බව,
- (ආ) සපයන ලද අරමුදල් ඒවා සපයනු ලැබූ අරමුණු සඳහා උපයෝගීතා කර තිබුණු බව,
- (ඇ) 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය තුළ අශ්‍රීම අරමුදල් ගිණුම්වලින් ආපසු ගැනීම් සහ මෙම ගිණුම්වලට කරන ලද රානපුරණයන් ව්‍යාපාතිය විසින් පවත්වා ගෙන යනු ලැබූ පොත්පත් සහ වාර්තාවල සතා හා සාධාරණ ලෙස හෙළිදරව් කර තිබුණු බව හා 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට යේෂය එදිනට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ගිණුම් වාර්තා සමග සතුවුදායක ලෙස සසදා තිබුණු බව,
- (ඇ) මාය සහ ප්‍රදාන ගිරිසුම්වල නියම කර ඇති අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූලව ප්‍රතිපූර්ණයන් සඳහා වූ ඉල්ලම් පත්‍ර සනාථ කිරීම සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද වියදම් ප්‍රකාශ (රිපු) කෙරෙහි සාධාරණ ලෙස විස්වාසය තැබිය හැකි බව ,
- (ඉ) මාගේ පෙර වර්ෂයේ විගණන වාර්තාව මගින් පෙන්වා දෙන ලද කරුණු නිවැරදි කර ගැනීම සඳහා කළමනාකරණය විසින් සතුවුදායක හියා මාත්‍ර ගෙන තිබුණු බව සහ;
- (ඊ) මාය සහ ප්‍රදාන ගිරිසුම්වල දක්වා ඇති මූලා සම්මුතින් වලට අනුකූල වූ බවත්ය.

2. මූලා ප්‍රකාශන

2.1 මූලා කාර්යසාධනය

- (අ) මූලා ප්‍රකාශන සහ විගණනයට ලබා ගත හැකි වූ තොරතුරු අනුව, 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වියදම රු.1,119,279,544 ක් හා ඉකුත් වර්ෂයේ වියදම රු.252,461,586 ක් වූ අතර 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට සම්විත වියදම රු.1,372,576,555 ක් විය. සමාලෝචන වර්ෂය සඳහා වියදම, ඉකුත් වර්ෂය සඳහා වියදම සහ 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට සම්විත වියදම පිළිබඳ සාරාංශයක් පහත ප්‍රකාශයෙන් දැක්වේ.

විස්තරය	දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා රියයුම		2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට සම්පූර්ණ වියයුම
	2012	2011	
	රු.	රු.	රු.
සිවිල් වැඩි - ජල සම්පාදන මණ්ඩලය - ණය			
- ජල සම්පාදන මණ්ඩලය - පුදාන	233,427,326	76,651,454	310,078,780
- ලංකා රිඳුලිබල මණ්ඩලය	178,185,515	-	178,185,515
උපදේශක යෝවා - ජල සම්පාදන මණ්ඩලය	663,592,082	139,171,453	802,763,534
වත්ධික මෙහෙයුම් පිරිවැය -	1,247,914	5,038,962	6,286,877
- ජල සම්පාදන මණ්ඩලය	13,258,635	4,198,351	17,673,071
- ව්‍යාපාරී සම්බන්ධිකරණ හා තත්ත්ව සහතික කිරීමේ එකකය	16,138,361	12,520,504	29,346,067
- උපකරණ - ව්‍යාපාරී සම්බන්ධිකරණ හා තත්ත්ව සහතික කිරීමේ එකකය	2,985,669	1,947,387	4,865,193
මූල්‍ය ගාස්තු			
- බැඳුම් ගාස්තු	5,262,084	12,001,715	17,263,800
- පොලී	5,181,958	931,760	6,113,718
එකතුව	1,119,279,544	252,461,586	1,372,576,555

2.2 අග්‍රිම අරමුදල් ගිණුම

මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ ලබා ගත හැකි වූ තොරතුරු අනුව 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා පලමු ජනනීය අග්‍රිම අරමුදල් ගිණුම්වල (නෙය සහ පුදාන) මෙහෙයුම් පහත දැක්වේ.

	නෙය		පුදාන	
	ල.ඡ.ඩො.	රු.	ල.ඡ.ඩො.	රු.
2012 ජනවාරි 01 දිනට යොමු කළ ප්‍රතිච්ඡල	519,824	59,208,665	150,000	17,085,195
<u>එකතු කළු:</u> උග්‍රාන්තික සංශෝධන සංශෝධන සංශෝධන සංශෝධන	269,592	34,535,016	-	-
විදේශ විනිමය වාසිය	-	7,311,759	-	1,968,555
	789,416	101,055,440	150,000	19,053,750
<u>අඩු කළු:</u> ආයත්‍ය ගැනීම් - ව්‍යාපාරී සම්බන්ධිකරණ හා තත්ත්ව සහතික කිරීමේ එකකය	142,453	18,460,229	-	-
- ජල සම්පාදන මණ්ඩලය	151,227	19,557,198	128,867	16,366,460
	495,736	63,038,012	-	-
බැංකු ගාස්තු	37	4,484	-	-
2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට යොමු කළ ප්‍රතිච්ඡල	495,699	63,033,528	21,133	2,687,290

3. විගණන නිර්ක්ෂණ

3.1 අරමුදල් ප්‍රතිපූර්ණය කිරීම

රු.754,566 (එකසින් ජනපද දෝලර් 6,638.89) ක් වූ ප්‍රතිපූර්ණ ඉල්ලම් පත් දෙකක් පහත දැක්වෙන හේතුන් නිසා බැංකුව රිසින් රදවාගෙන තිබුණු බව නිර්ක්ෂණය විය.

- (i) අනුමත නොකළ කාර්යාල උපකරණ ප්‍රසම්පාදනය
- (ii) දෙවරක් හිමිකම් පෑම

3.2 ගිණුම්කරණ අවපාධි

පහත නිර්ක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) ජල සම්පාදන මණ්ඩලයේ ර්විවලම්පත්තු ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රමයේ කුල්තා, ප්‍රධාන සම්පූර්ණ භා බෙදා හැරීමේ වැඩ සඳහා වූ අනුරු කොන්ත්‍රාන් මුදල වෙනුවෙන් කොන්ත්‍රාන්කරුට ගෙරිය යුතු රු.541,643 ක් වූ අනුරු කොන්ත්‍රාන් මුදල උපවිත වියදුම් ලෙස ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි. වම හේතුවෙන් සිරිල් වැඩ සහ කේරේගෙන යන වැඩ අගය එම විරිනාකමෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.
- (ආ) මුදල් රෙගුලාසි 133 ප්‍රකාරව "බ්" සංරචකයේ ගනුදෙනු පිළිබඳව අභාන්තර විගණන කාර්යයන් සිදු කර නොතිබුණි.
- (ඇ) මුදල් රෙගුලාසි 756 ප්‍රකාරව මුලා ප්‍රකාශනයන්හි පෙන්වා ඇති කාර්යාල උපකරණ සම්බන්ධයෙන් වාර්ෂික ගොනික සම්ක්ෂණයක් සිදු කර නොතිබුණි.

3.3 ව්‍යාපාති පර්පාලන අන්පොත (PAM) සමග අනුකුල නොලැබුම

පහත දැක්වෙන අනුකුල නොලැබුම් විගණනයේදී නිර්ක්ෂණය විය.

- (අ) ව්‍යාපාති පර්පාලන අන්පොතෙහි 15 ජේදය අනුව ආර්ථික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා රිසින් මුලසුන දරන පාතික නියාමන කමිටුව (NSC) මාසිකව රස්ටිය යුතුය. කෙසේ වෙතන් සමාලෝචන වට්තය තුළදී පාතික නියාමන කමිටු රස්ටිම් වාර පවත්වා නොතිබුණි. වම නිසා ව්‍යාපාති පර්පාලන අන්පොතෙහි උපදෙස් අනුව, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නියෝජිතායනනයන්ට ප්‍රතිපත්මිලය කරුණු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් මග පෙන්වීමක් කිරීමට සහ සංරචකයේ සමස්ව ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීමට කමිටුවට නොහැකි වි තිබුණි.
- (ආ) ව්‍යාපාති පර්පාලන අන්පොතෙහි 115 ජේදය අනුව මෙම ව්‍යාපාතිය සඳහා ලංසු තැබීමේ ක්‍රියාපටිපාරිය, ලංසුකරුවෙන් සහ කොන්ත්‍රාන් පිරිනැමීම, ව්‍යාපාතිය යටතේ ප්‍රදානය කරන ලද අරමුදල් යොදවන ආකාරය සහ ගොනික ප්‍රගතිය ඇතුළත්ව පිළියෙළ කරන ලද වෙළි අධිරියක් අමාත්‍යාංශයට හිතිය යුතුය. කෙසේ වුවද, 2013 අප්‍රේල් 30 දින වන ටිටන් එවැනි වෙන් කරන ලද වෙළි අධිරියක් නිර්මාණය කර නොතිබුණි.

(අ) ව්‍යාපාති පරීපාලන අත්පෙළෙහි 11 වන වගුව අනුව වර්ෂයකදී ආවම වශයෙන් සමාලෝචන රස්ලීම් දෙකක්වන් පැවැත්‍රීය යුතුය. කෙසේ වෙතත් රිගණන කටයුතු සඳහා ලබා ගත හැකි වූයේ වික් සමාලෝචන වාර්තාවක් පමණි. වියට අමතරව සහාපතිව වාර්තා හා නිර්දේශ විනි පර්ධිෂ්ධ සමග (Report and Recommendations to the President), කාර්ඩුමය ව්‍යාපාති කාර්යසාධන වාර්තා හා ව්‍යාපාති තොරතුරු ලියවීල්ල සහ කාර්ඩුමය ප්‍රගති වාර්තා රිගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කර නොනිබුණි.

3.4 අරමුදුල් උපයෝගීතය

පහත දැක්වෙන ප්‍රගත්‍යායන් යටතේ ව්‍යාපාතියේ "බ්" සංරච්ඡයේ කාර්යයන් ඉටු කිරීම සඳහා තුය සහ පුදාන යටතේ පිළිවෙළින් රු.මිලියන 5,212.3 ක් සහ රු.මිලියන 190.74 (ආසන්න වශයෙන්) ක් මුළු ප්‍රතිපාදනය කර තිබුණු අතර 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට දරන ලද තරිය වියදුම පහත දැක්වෙන පර්දි සපයන ලද අරමුදුලෙන් රු.මිලියන 1,194.39 ක් සහ රු.මිලියන 178.19 ක් නෙවත් 22.9% ක් සහ 93.4% ක් විය.

විස්තරය	අයෝත්තුගත වියදුම		2012 සමුව්වීන දෙසැම්බර් 31 වියදුම මුළු දිනට සමුව්වීන ප්‍රතිපාදනයේ වියදුම ප්‍රතිගතයක් ලෙස
	එ.ජ.ධා.	රු. මිලියන	
අයෝගීත පිරිවැය			
සිරිල් වැඩ	30.07	3,823.70	1,112.84 29.1
උපකරණ සහ ලි බඩු	1.68	213.63	4.86 2.3
උපදේශක නිර්මාණ සහ අධික්ෂණය	0.3	38.15	6.29 16.5
පුනරාවර්තන පිරිවැය			
වර්ධක	0.3	38.15	17.67 46.3
ව්‍යාපාති කළමනාකරණය - ව්‍යාපාති සම්බන්ධිකරණ හා තර්තුව			
සහතික කිරීමේ එකකය	1.37	174.21	29.35 16.85
නොතික සහ මිල අසම්බාවයන්	6.29	799.84	- -
උප එකතුව			
මුළු ගාස්තු (බැඳීම් ගාස්තු සහ පොලි)	0.98	124.62	23.38 18.8
උප එකතුව			
සිරිල් වැඩ - පුදාන	1.5	190.74	178.19 93.4
මුළු එකතුව			
	42.49	5,403.04	1,372.58 25.4

මෙම සම්බන්ධයෙන් පහත නිර්ක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) නිය ගිරිපූමට අනුව ව්‍යාපාතියේ "බී" සංරච්ඡයේ කටයුතු 2013 ජූනි 30 වන ටිට නිම කිරීමට අප්පේක්මිතය. කෙසේ වෙතත් 2012 වර්ෂය අවසාන වන ටිට "බී" සංරච්ඡය විසින් උපයෝගනය කර තිබුණේ අනුමත මුළු ප්‍රතිපාදනයෙන් 25.4% ක් පමණි. නියමිත කාල පර්වියේදී තුළදී ව්‍යාපාති "බී" සංරච්ඡයේ කටයුතු නිම කිරීම සම්බන්ධයෙන් අවදානමක් පවතින බව ඒ අනුව නිර්ක්ෂණය විය.
- (ආ) සිරිල් වැඩ සඳහා රු. මේලියන 3,823.7 ක් වෙන් කර තිබුණු නමුත් අරමුණුගත කාර්යයන් සඳහා උපයෝගනය කර තිබුණේ සමස්ථ ප්‍රතිපාදනයෙන් රු.මේලියන 1,112.84 ක් හෙවත් 29.1% ක් පමණි. කෙසේ වෙතත්, ව්‍යාපාති පරිපාලන අත්පානෙහි සඳහන් සමස්ථ ව්‍යාපාති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලැස්මේ බී වැළැවෙනි 12 වන ජේදයට අනුව 2013 මායි 1 අවසාන වන ටිට සිරිල් වැඩ යටතේ බලය සහ ජල සැපයුම් ක්‍රියාකාරකම් සියල්ලම වාගේ සම්පූර්ණ කර තිබිය යුතුය.
- (ඇ) නිය ගිරිපූමේ 3.02 වගන්තියට අනුව නිය ගන්නා විසින් වැය කරන ලද සහ වැය තොකරන ලද නිය මුදල මත පිළිවෙළින් පොලී සහ 0.15% ක්වූ බැඳීම් ගාස්තු ගෙවීය යුතුය. ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලැස්ම අනුව, ව්‍යාපාතිය කටයුතු කර තිබුණේ නම් වෙවන ලද බැඳීම් ගාස්තුව ගෙවන ලද පොලී මුදලට වඩා අඩු කර ගැනීමට හැකියාව තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ව්‍යාපාතියේ "බී" සංරච්ඡයේ දුර්වල කාර්යසාධනය හේතුවෙන් ආයියානු සංවර්ධන බැංකුව විසින් පොලී සහ බැඳීම් ගාස්තු වශයෙන් පිළිවෙළින් රු.5,181,958 ක් සහ රු.5,262,085 ක් "බී" සංරච්ඡය වෙනුවෙන් නිය ගිණුමෙන් අය කරගෙන තිබුණි.

- 3.5 ව්‍යාපාති කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා තිබිය යුතු අධ්‍යාපන හා වාත්තිය සුදුසුකම්, සේවා පලපුරුදේද සහ දක්ෂතාවයන් 2007 අප්‍රේල් 05 දිනැති අංක 33 දරන කළමනාකරණ සේවා වෙනුවෙන් ටිට 2.2.9 වගන්තියේ දක්වා ඇති පරිදි රිය යුතුය. කෙසේ වෙතත්, ව්‍යාපාතිය විසින් එම සුදුසුකම් සහ සේවා පලපුරුදේද සපුරා තොමැති ඉංජිනේරු සහකාරවරයෙක් බදවා ගෙන ඕනෑම ඕනෑම සේවා නියුක්ති කාලය තුළද එම තිලධාරියාට මායික දීමනා වශයෙන් විකතුව රු.892,475 ක් ගෙවා තිබුණි.
- 3.6 නියමිත ව්‍යාපාති කාල පර්වියේදී තුළදී ව්‍යාපාතියේ අරමුණු ඉටු කර ගැනීම තහවුරු කර ගැනීම සඳහා සමස්ථ ව්‍යාපාති කාල පර්වියේදී ආවරණය වන පරිදි ව්‍යාපාති වගකීම් නියුතය කර මායික සහ කාර්මුණ්‍ය වශයෙන් මුළු සහ ගොනික ඉලක්කයන් දක්වමින් පර්පූර්ණ විසිනාත්මක ක්‍රියාකාර සැලැස්මක් පිළියෙළ කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, ව්‍යාපාති සම්බන්ධිකරණ හා තන්ත්ව සහතික කිරීමේ රේකකය විසින් විවැනි සැලැස්මක් පිළියෙළ කර ක්‍රියාත්මක කර තොතිබුණි.